

POMYSŁ (9) *sb m*

o prawdopodobnie jasne (tak w pomysłać).

sg *N* pomysł (1). ◊ *G* pomysłu (5), [pomysła]. ◊ *A* pomysł (3). ◊ [*I* pomysł(e)m. ◊ *pl* *G* pomysł(o)w. ◊ *I* pomysł(a)mi.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. *Mysł, umysł, rozum; pomyślenie, pojmowanie, rozumowanie* (3) :

[*pomysł* czyj: Iako więc wtakowych dwu częściach (to ieft/ gdy sługa Kościelny vzna pomysł więzniow/ iefly vporny/ czyli ftrapiony) poštěpować y fprawować fię/ każdy sługa słowa Bożego zokoliczności łatwie vznać może *UstKościel* 179v.]

[*W połączeniach szeregowych*: *A* także *Zakon* chce po nas/ dofkonałego poštěfńftwa ku Bogu/ miłości fcałego ferca/ fcały duffe/ ze wfłech sył/ y fcałego pomysła rć. *UstKościel* 11, 11v.]

Fraza: »[o kim, o czym] ani pomysłu« = *nawet nie myśli się* (3): Bo zacni ftanowie choctay co od kogo wezmą/ tedy to v nich w mały powadze bywa/ álbo wnet záfię ledá komu dádzą/ á přetko tego zápomnią/ á o onym áni pomyfłu/ áby mu to kiedy oddawác mieli. *RejZwierc* 98v, 137v. *Cf* »ani pomysłu, ani słowka«.

[*Zwrot*: »w pomysł wpajać«: *Maią* przeto kaznodzieie [...] / *Tefz* y gniew wielky miłego Boga przeciw grzechom takowem/ [...] / dobrze wpomysł wpaiać. *UstKościel* 122.]

Szeregi: [»pomysł i serce«: wołamy uprzejmie ku tobie [*Boże*]/ aby wflyfky nieprzyaioły nafte łaskawie nawiedzyć raczył [...] / a izby fnami y ze wfłemi Chreščiany/ przyacielsky/ bogoboiny y zgodny pomysł y ferce mieli *UstKościel* 154.]

»ani pomysłu, ani słowka« (1): [*marnie prożnujący*] tylko fie pyta wieleli wczorá winá wydano/ wiele fklenic fthłuczono/ wiele lanych fwiecz fpalono [...] *A* o przyfzłych rzeczach áni pomyfłu/ áni fłowká nigdy nie wfpomni *RejZwierc* 160.

[*W przen*: Tam fię hnet z odpowiedzi [*więźniów*] okaże/ iakowych pomysłów ferce ich pełne. *UstKościel* 179.]

2. *Mniemanie, pogląd zdanie, opinia, wyobrażenie* (4) :

[*pomysł* czyj o czym: że stąd pomisl nafz/ o wfłech czlonkach a *Articuliech* ofobliwych/ *Chreščianfkiego* naboštenftwa iawny/ zebrać y sgrumadzić. *UstKościel* a4.]

Wyrażenia przyimkowe: »podług [*czyjego*] pomysłu« (1): wielkich pán *Kfiążęcego/ y Krolewfkiego* ftanu/ [...] ieft iefzczę nieczo tego wieku/ s kthorych wziąć by fie wraz mogł/ ku wymálowaniu w tey mierze dofkonałości. *A* wfzákoż/ kiedy ináčzey być niemoże/ powiem iáka thá dworna páni/ podług moiego pomysłu/ być by miała *GórnDworz* V7.

»nad pomysł« (3): a wfzákoż ty fám fšiebie tym więczey fię około znamięnitych rzeczy obieray/ izebyš nietylko nadzieję ale też y wúnřzowania wfzyfłkich ludzi nad pomysł przewyřřzyć mogł *KwiatKsiąř* A4.

~ *Wyrażenie*: »nad pomysł człowieczy (a. ludzki)« (2): *A* we wfzytkiey trefności żadna rzecz trefnieifza nie ieft/ iáko wyrwác co nád pomyfł człowieczy/ izby ten kto onego fłucha/ iną rzecz wflyřzał/ niř thá/ ktorey z myflą fwą czekał *GórnDworz* S2v, S3v.

Szereg: »nad pomysł a mniemanie« (1): Otoż iáko w trefnych powieściach/ gdy kto czo/ nád pomysł/ á mniámie ludzkie wyrzecze/ thák tu/ gdy fie co komu nád nádzieię sítanie/ hneth fie temu ludzie ímieię *GórnDworz* S3v. ~

3. *Zamysł, plan; sposób* (2) : Pomysł tho był wielki/ á práwie przyłtoiny mocy Alexándrá wielkiego. *GórnDworz* li3; [A dla liepfzei pewności/ tę tym pomislem słóffoną *formam doctrinae*, to iest/ sposób vczenia do ynych Panítw [...] y do inych sławnych tychto czałow Theologow/ iáko do Strasburku y do inych więcey rofeslali *UstKościel* a4].

Wyrażenie: »zły pomysł« (1): Ale gdzieby kto ínią dwornie/ bącznie/ á więcey dla krotchwile/ niż dla złego pomysłu o tym mówił/ tám niepotrzebá łurowey twarzy/ ále rádniey ma [...] znikác nieznácznie oney o miłości rozmowy. *GórnDworz* Bb8v.

4. [*Sens, znaczenie, treść:* I przez tegołz Ducha zakon Boży/ w łerca náffe bywa wpifan/ tak żebych nietylko pomysł iego zrozumieli/ ale tefz zapoczęli prawię owo miłować/ co nam zakon rofkazuie *UstKościel* 37.]

5. [*Dusza, duch:* Ale [*pokuta*] tylko ma być okazanie^m a świadectwem/ pokutuiącego łkruffonego y łalky żądaiącego pomysłu/ a iże fie tefz s zebraniem Chrześciańkiem [...] ziednać żada. *UstKościel* 121v.

W przeciwstawieniu: »ciało ... pomysł«: Oczem fie Paweł święty wkarża. Rom.7. powiedaiąc/ że zakon ciała/ z zakonem pomysłu walczy *UstKościel* 40.]

Synonimy: 1. *myśl, rozum, umysł; 2. opinija.*